Conseil d'Etat - Raad van State
LEGISLATION - - WETGEVING
- 9 06. 1971
- 1 -
Transmis à M.
Overgemaakt aan de H. Coördinatie

Dr

YC.

L. 11.397/1.

KONINKRIJK BELGIE.

ROYAUME DE BELGIQUE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 19e april 1971 door de Ministers van Nationale Opvoeding verzocht hun van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "tot vaststelling van de voorwaarden tot en de procedure van het verlenen van de gelijkwaardigheid van de buitenlandse diploma's en studiegetuigschriften", heeft de 7e mei 1971 het volgend advies gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par les Ministres de l'Education nationale, le 19 avril 1971, d'une demande d'avis sur un projet d'arrêté royal «déterminant les conditions et la procédure d'octroi de l'équivalence des diplômes et certificats d'études étrangers", a donné le 7 mai 1971 l'avis suivant :

9.6.1971

Het ontwerp-besluit beperkt zich tot de uitvoering van de wet van 19 maart 1971 betreffende de gelijkwaardigheid van de buitenlandse diploma's en studiegetuigschriften, wet die echter tot nog toe niet werd bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

Het ontworpen besluit zal pas kunnen gepubliceerd worden nadat voormelde wet in het Belgisch Staatsblad is verschenen.

Zoals gezegd, beoogt het ontwerp-besluit de wet van 19 maart 1971 uit te voeren. Die wet is dan ook de rechtsgrond van het besluit, zodat het volstaat naar die wet te verwijzen. De wetten van 11 september 1933, 31 december 1949 en 7 juli 1970, die in het tweede , het derde en het vierde lid worden aangehaald, mogen derhalve worden weggelaten.

## BEPALEND GEDEELTE

### Artikel 1.

Voor een betere lezing van dit artikel wordt de volgende tekst aanbevolen :

"Artikel 1.-

Gelijkwaardigheid van buitenlandse studieperiodes, examens, diploma's en studiegetuigschriften als bedoeld in artikel 1 van de wet van 19 maart 1971 kan alleen worden verleend :

a) op grond van studies waarvan het peil ten minste gelijk is aan dat van de overeenkomstige Belgische studies;

b) met het oog op de toegang tot die Belgische studies en examens waartoe de houder van het diploma of studiegetuigschrift ook toegang heeft in het land waar bedoelde akte is uitgereikt".

.../...

Artikel 2.

De gelijkwaardigheid kan door de bevoegde Ministers verleend worden bij algemene maatregel en, bij gebreke hiervan, bij individuele beslissing.

Voor de niet wettelijke graden wordt volgens het tweede lid, littera b, de gelijkwaardigheid verleend door de universiteiten en de ermede gelijkgestelde inrichtingen.

De bevoegdheid voor de Rijksuniversiteiten om de gelijkwaardigheid van vreemde studiën te erkennen, ligt besloten in de artikelen 3, § 2, 2°, en 4 van het koninklijk besluit van 30 september 1964 houdende vaststelling van de algemene voorwaarden waaronder de wetenschappelijke diploma's en erediploma's door de Rijksuniversiteiten worden uitgereikt.

Hieruit volgt dat de bepaling van het tweede lid, littera b, overbodig is voor de Rijksuniversiteiten.

Ingevolge de vrijheid van onderwijs zijn de vrije universiteiten volledig vrij in het inrichten van de studiën en het afleveren van de studiegetuigschriften betreffende alle studiën die niet bij een wet of verordening gereglementeerd zijn. De studiën, waarvoor niet wettelijke graden worden afgeleverd, zijn niet onderworpen aan enig wettig of reglementair voorschrift.

De bepaling van het tweede lid, littera b, in zover zij betrekking heeft op de vrije universiteiten, heeft derhalve geen rechtsgrond.

Dit brengt mede dat ook de artikelen 4, littera d, en 6 dienen te worden weggelaten.

.../...

Rekening houdend met voorgaande opmerking wordt voorgesteld dit artikel te lezen als volgt :

"Artikel 2.-

Over de gelijkwaardigheid wordt in het algemeen of ten opzichte van elk bepaald geval beschikt.

Bij gebreke van algemene maatregelen beslissen de Ministers van Nationale Opvoeding, ieder wat hem betreft, over de gelijkwaardigheid van buitenlandse studieperiodes, examens, studiegetuigschriften en diploma's met Belgische studieperiodes, examens, studiegetuigschriften en diploma's van het lager, het secundair en het hoger onderwijs, met uitzondering van het universitair onderwijs bekrachtigd door niet-wettelijke graden".

Artikel 3.

Volgens artikel 2 van het ontwerp wordt de gelijkwaardigheid verleend door de bevoegde Minister behoudens wat betreft de niet wettelijke graden. De aanvraag wordt ingediend bij een onderwijsinrichting die ze overmaakt aan de Minister. Een dergelijke regeling lijkt minder aangewezen voor de aanvrager die zich niet laat inschrijven in een onderwijsinrichting, hetzij dat hij de gelijkwaardigheid vraagt van een einddiploma, hetzij dat hij een examen wil afleggen voor een centrale examencommissie.

Daarom is het verkieslijk dat de aanvraag zou worden ingediend bij de Minister van Nationale Opvoeding die de bevoegde overheid is om de gelijkwaardigheid te verlenen en de bevoegde adviesorganen te raadplegen, hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenkomst van het hoofd van de onderwijsinrichting.

..../....

Dit artikel 3 kan derhalve best gelezen worden als volgt :

"Artikel 3.-

Voor de gevallen die niet geregeld zijn bij algemene beschikkingen wordt de aanvraag strekkende tot het bekomen van de gelijkwaardigheid ingediend bij de Minister van Nationale Opvoeding hetzij rechtstreeks, hetzij door bemiddeling van het hoofd van de onderwijsinrichting".

Artikel 5.

De toepassing van deze bepaling zal niet altijd mogelijk zijn omdat de bevoegde faculteit soms niet bestaat in een bepaalde universiteit. Zo bijvoorbeeld is er geen faculteit van diergeneeskunde aan de vrije universiteiten te Brussel, aan de vrije universiteiten te Leuven en aan de Rijksuniversiteit te Luik. Er is geen faculteit voor landbouwwetenschappen te Luik.

De vermelding van de "Faculté polytechnique de Mons" heeft de aandacht van de Raad van State gevestigd op het feit dat de met de universiteiten gelijkgestelde inrichtingen niet vertegenwoordigd zijn wanneer de aanvrager ingeschreven is in een van die inrichtingen.

Rekening houdende met die opmerking wordt voorgesteld het tweede lid te lezen als volgt :

"Elke afdeling van de Commissie bestaat uit twee vertegenwoordigers van elk van de Rijksuniversiteiten te Gent en te Luik, ι een vertegenwoordiger telkens van de vrije universiteit Brussel, van de Université libre de Bruxelles, van de Katholieke Universiteit Leuven en van de Université catholique de Louvain.

.../...

Indien de aanvrager niet tot een van die instellingen behoort zetelt daarenboven in de afdeling voor het onderzoek van zijn geval een vertegenwoordiger van de instelling waartoe hij behoort".

Artikel 7.

Duidelijkheidshalve wordt voorgesteld het eerste lid te stellen als volgt :

"De buitenlandse onderdanen die in België een beroep of een ambt wensen uit te oefenen waarvoor het bezit van een diploma of studiegetuigschrift vereist is en daartoe wetenschappelijke of humaniteire redenen inroepen, dienen een gemotiveerde aanvraag in bij de Minister van Nationale Opvoeding".

Het voordeel van de wet wordt door het ontwerpbesluit beperkt tot de erkende vluchtelingen.

De vraag stelt zich of de Koning bevoegd is de uitvoering van de wet te beperken door enkel de erkende vluchtelingen als "humanitaire" gevallen te aanvaarden. Tijdens de parlementaire voorbereiding van de wet werd het begrip "humanitaire redenen" als volgt toegelicht :

"Ten slotte vraagt een lid ophelderingen omtrent de draagwijdte van het begrip "humanitaire redenen". De Minister verklaart dat het regime voor bepaalde vluchtelingen of voor bepaalde onderdanen uit landen waarmee België geen diplomatieke betrekkingen onderhoudt,om wille van algemene principes van wilwillendheid die elke beschaafde natie wil in acht nemen, kan versoepeld worden. Deze categorie van personen vallen voortaan onder de bevoegdheid van de uitvoerende macht die voor elk geval afzonderlijk zal beslissen" (Parl. Besch., Kamer, 1970-1971, nr. 835/3, blz. 3).

Daarom is het aangewezen het laatste lid te schrappen.

---

L'arrêté en projet se borne à exécuter la loi du 19 mars 1971 relative à l'équivalence des diplômes et certificats d'études étrangers, laquelle n'a toutefois pas encore été publiée au Moniteur belge.

La publication de l'arrêté ne pourra donc avoir lieu qu'après celle de la loi précitée.

L'arrêté projeté ayant pour objet d'exécuter la loi du 19 mars 1971, celle-ci en constitue le fondement légal, de sorte que la seule référence à cette loi suffit. La mention, aux alinéas 2, 3 et 4 du préambule, des lois des 11 septembre 1933, 31 décembre 1949 et 7 juillet 1970 peut dès lors être omise.

## DISPOSITIF.

### Article 1er.

La rédaction suivante est suggérée :

"Article 1er.-

L'équivalence des périodes d'études, examens, diplômes et certificats d'études étrangers visés à l'article 1er de la loi du 19 mars 1971, n'est susceptible d'être accordée :

.../...

a) que sur base d'études dont le niveau est au moins égal à celui des études belges correspondantes ;

b) qu'en vue de l'admission à celles des études et à ceux des examens auxquels le porteur du diplôme ou certificat d'études a également accès dans le pays où l'acte a été délivré".

Article 2.

L'équivalence peut être accordée par les Ministres compétents par voie de mesure générale ou, à défaut, en vertu d'une décision individuelle.

Pour les grades non légaux l'équivalence est accordée, selon l'alinéa 2, littéra b, par les universités et établissements assimilés.

Le pouvoir de reconnaître l'équivalence d'études étrangères découle pour les Universités de l'Etat, des articles 3, § 2, 2°, et 4 de l'arrêté royal du 30 septembre 1964 fixant les conditions générales de délivrance des diplômes scientifiques et honorifiques dans les universités de l'Etat.

Il s'ensuit que la disposition prévue à l'alinéa 2, littéra b, est superflue en ce qui concerne les universités de l'Etat.

En vertu de la liberté d'enseignement, les universités libres ont toute latitude pour organiser les études et délivrer les certificats d'études à l'issue de toutes études non réglementées par une loi ou un règlement. Les études sanctionnées par des grades non légaux, ne sont soumises à aucune disposition légale ou réglementaire.

.../...

En tant qu'elle s'adresse aux universités libres, la disposition prévue à l'alinéa 2, littéra b, est dépourvue de fondement légal.

Il s'ensuit que les articles 4, littéra d, et 6 doivent être eux aussi supprimés.

Compte tenu de l'observation ci-dessus, il est proposé de lire cet article comme suit :

"Article 2.-

Il est décidé de l'équivalence par voie de mesure générale ou dans chaque cas particulier.

A défaut de mesures générales, les Ministres de l'Education nationale décident, chacun en ce qui le concerne, de l'équivalence des périodes d'études, examens, certificats d'études et diplômes étrangers aux périodes d'études, examens, certificats d'études et diplômes belges délivrés par l'enseignement primaire, secondaire et supérieur, à l'exception de l'enseignement universitaire sanctionné par des grades non légaux ".

## Article 3.

Selon l'article 2 du projet, l'équivalence est accordée par le Ministre compétent sauf en ce qui concerne les grades non légaux. La demande est introduite auprès d'un établissement d'enseignement, qui la transmet au Ministre. Un tel système apparaît moins indiqué dans le cas d'un demandeur qui ne s'inscrit pas à un établissement d'enseignement, soit qu'il sollicite l'équivalence d'un diplôme de fin d'études, soit qu'il désire présenter l'examen devant le jury central.

.../...

C'est pourquoi il est préférable de prévoir que la demande est adressée, directement ou par l'entremise du chef de l'établissement d'enseignement, au Ministre de l'Education nationale, qui est l'autorité compétente pour accorder l'équivalence et pour prendre l'avis des organes consultatifs qualifiés.

Il conviendrait dès lors de rédiger l'article 3 comme suit :

"Article 3.-

Dans les cas qui ne sont pas réglés par des dispositions générales, la demande aux fins d'obtenir l'équivalence est introduite auprès du Ministre de l'Education nationale, soit directement, soit par l'entremise du chef de l'établissement d'enseignement".

Article 5.

Cette disposition ne pourra pas toujours s'appliquer en raison de l'inexistence de la faculté compétente dans une université déterminée. Ainsi, par exemple, il n'y a pas de faculté de médecine vétérinaire aux universités libres de Bruxelles, aux universités libres de Louvain et à l'université de l'Etat à Liège. Il n'y a pas de faculté des sciences agronomiques à Liège.

Le Conseil d'Etat a eu son attention attirée sur la circonstance que les établissements assimilés aux universités ne sont pas représentés lorsqu'il s'agit d'un demandeur inscrit dans un de ces établissements, par la mention qui est faite de la "Faculté polytechnique de Mons".

Il propose pour ce motif de rédiger l'alinéa 2 comme suit :

.../...

"Chaque section de la Commission comprend deux représentants de chacune des Universités de l'Etat à Gand et à Liège, un représentant de l'Université libre de Bruxelles, de la "Vrije Universiteit Brussel", de l'Université catholique de Louvain et de la "Katholieke Universiteit Leuven ".

Si le demandeur n'appartient pas à un de ces établissements, un représentant de l'établissement auquel il appartient siégera en outre dans la section appelée à examiner son cas".

Article 7.

Par souci de clarté, il conviendrait de rédiger l'alinéa 1er comme suit :

"Les ressortissants étrangers qui désirent exercer en Belgique une profession ou une fonction liée à la possession d'un diplôme ou certificat d'études et qui invoquent à cet effet, des motifs d'ordre scientifique ou humanitaire, introduisent une demande motivée auprès du Ministre de l'Education nationale".

L'arrêté en projet limite le bénéfice de la loi aux réfugiés reconnus comme tels.

La question se pose de savoir si le Roi est habilité à limiter l'exécution de la loi en considérant uniquement les réfugiés reconnus comme cas "humanitaires". Au cours des travaux préparatoires la notion de "motifs humanitaires" a été précisée de la façon suivante :

.../...

"Enfin, un membre a demandé des précisions sur la notion de "motifs humanitaires". Le Ministre a déclaré qu'en vertu des principes généraux de bienveillance que toute nation civilisée entend respecter, il est possible d'assouplir le régime applicable à certains réfugiés ou à certains ressortissants de pays avec lesquels la Belgique n'entretient pas de relations diplomatiques. Dorénavant, c'est le pouvoir exécutif qui sera compétent pour cette catégorie de personnes: chaque cas fera l'objet d'une décision distincte" (Doc. parl. Chambre, 1970-1971, n° 853/3, p. 3).

En conséquence, il s'indique de supprimer le dernier alinéa .

---

De kamer was samengesteld uit

de Heren : F. LEPAGE, voorzitter van de Raad van State,
Messieurs : président du Conseil d'Etat,

H. ADRIAENS, staatsraden,
G. BAETEMAN, conseillers d'Etat,

G. VAN HECKE, bijzitters van de afdeling wetgeving,
J. DE MEYER, assesseurs de la section de législation,

M. JACQUEMIJN, adjunct-griffier, griffier.
greffier adjoint, greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. H. ADRIAENS.

Het verslag werd uitgebracht door de H. A. VANDER STICHELE, auditeur.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

(get.) M. JACQUEMIJN.

La chambre était composée de

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. H. ADRIAENS.

Le rapport a été présenté par M. A. VANDER STICHELE, auditeur.

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

(get.) F. LEPAGE.